

E. Jatko-opintoihin hakeutuminen

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	1
Johdanto	2
Jatko-opintoihin hakeutuminen -kysymykset	2
Jatkosuunnitelmat	2
Koulutusalat	4
Tulevaisuuden työ	7
Sukupuolten välinen segregaatio näkyy kiinnostuksessa eri koulutusaloihin	10
Kysymykset: Jatko-opintoihin hakeutuminen	11
Lähteet	11

Tiivistelmä

Yli puolet (63 %) lukiolaisista ilmoitti valmistumisensa jälkeen ensisijaisesti pyrkivänsä korkeakouluun joko Suomeen tai ulkomaille. Lukiolaisista 13 prosenttia ilmoitti pitävänsä välivuoden, ja 9 prosenttia kertoi tekevänsä ”jotain muuta”. Suurin osa ”Muuta, mitä?” -vastauksista liittyi ase- tai siviilipalveluksen suorittamiseen. Välivuotta ensisijaisesti harkitsevien lukiolaisten yleisimmät syyt olivat leppäminen ja tulevaisuuden suunnitelmien miettiminen. Moni lukiolaisista ei osannut myöskään kertoa, aikovatko he käydä valmennuskurssin jatko-opintoja varten.

Lukiolaiset vaikuttavat olevan kiinnostuneita useasta eri koulutusalaista. Suosituimpia olivat terveys- ja hyvinvointiala, yhteiskunnalliset alat, kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet, tekniikka, humanistiset ja taidealat sekä luonnontieteet. Koulutusalat ovat kuitenkin varsin sukupuolittuneet, kun jakaumia tarkastellaan dikotomisen sukupuolijaottelun perusteella. Naiset ovat kiinnostuneita pääosin terveys- ja hyvinvointialasta, humanistisista aloista ja taidealasta, miehet taas tekniikasta ja luonnontieteistä. Kumpaakin sukupuolta kiinnostavat kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet, miehiä suhteellisesti hieman enemmän.

Noin joka viides lukiolainen ilmoitti aina tienneensä, mitä koulutusala hän hakee opiskelemaan. Noin 20 prosenttia lukiolaisista tahtosi jatkaa opintoja, mutta ei tiedä tarkasti, minne koulutusosalalle suuntautuisi. Samoin noin joka kymmenes ei osannut sanoa, mikä koulutusala itseä kiinnostaisi.

Tulevaisuudessa noin puolet (51 %) lukiolaisista tahtosi tehdä töitä ihmisten kanssa ja vähän yli kolmasosa auttaa ihmisiä sekä matkustaa. Lukiolaiset kokevat, että vuorovaikutustaitojen, korkeakoulutuksen ja medialukutaidon merkitys kasvaa tulevaisuudessa. Tekniikan ja älylaitteiden osuutta tulevaisuuden työssä pidetään todennäköisenä, mutta koodaustaidon merkitys tulevaisuudessa jakaa lukiolaisten mielipiteitä.

Johdanto

Jatko-opintoihin hakeutuminen -osiossa lukiolaisilta kysyttiin muun muassa tulevaisuuden suunnitelmia valmistumisen jälkeen. Lisäksi tiedusteltiin, mistä koulutusaloista lukiolaiset olisivat kiinnostuneita, millaisia asioita he tahtoisivat tehdä tulevaisuudessa ja minkälaisena he näkevät tulevaisuuden työelämän.

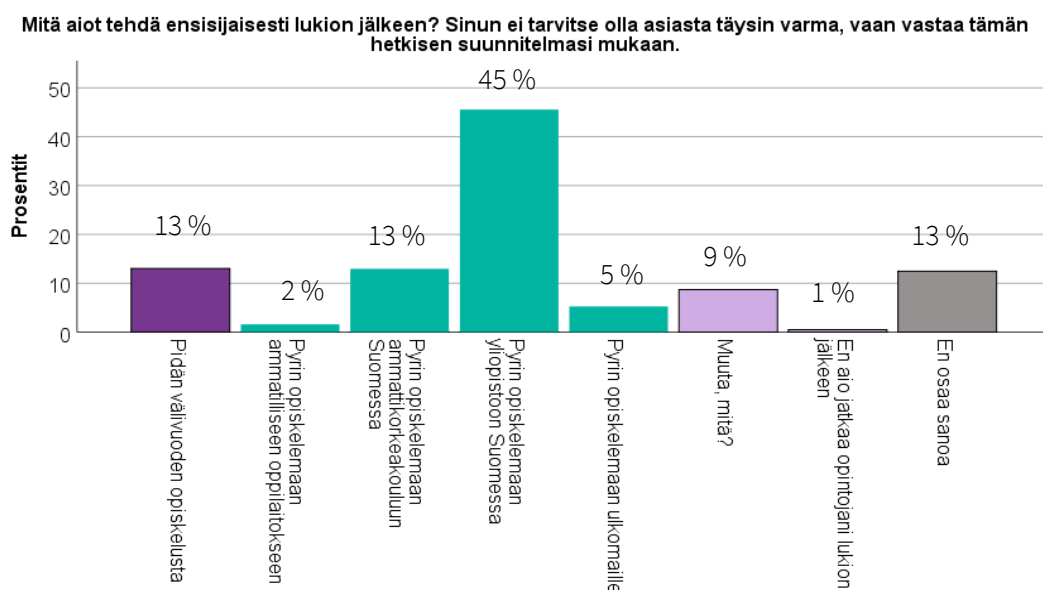
Ensin esitellään kaikki osion kysymykset ja niiden suorat jakaumat. Tämän jälkeen tarkastellaan lukiolaisia kiinnostavia koulutusaloja dikotomisen sukupuolijaottelun mukaan.

Jatko-opintoihin hakeutuminen -kysymykset

Tässä alaluvussa käsitellään Lukiolaisbarometrin osion ”Jatko-opintoihin hakeutuminen” kysymysten suoria jakaumia. Kysymyksiin viitataan tekstissä kirjaimella e ja kysymysten numeroilla, joita vastaavat kysymykset ovat nähtävissä luvun lopussa sekä erillisellä kyselylomakkeella. Esimerkiksi kysymys e37 kuuluu: ”Millaisia asioita haluaisit tehdä työksesi tulevaisuudessa?” Jatko-opintoihin hakeutuminen -osioon kuuluu yhteensä kymmenen kysymystä, jotka on teemoitettu kolmeen eri osaan: Jatkosuunnitelmat (e29, e30, e31, e32 ja e33), Koulutusalat (e34, e35 ja e36) sekä Tulevaisuuden työ (e37 ja e38). Ensimmäisessä osiossa ”Jatkosuunnitelmat” osa kysymyksistä on esitetty osalle lukiolaisista, jotka joko eivät ole sekä niille, jotka ovat kertoneet ensisijaisesti hakevansa jatko-opintoihin lukiosta valmistumisen jälkeen.

Jatkosuunnitelmat

Suurin osa (65 %) lukiolaisista on ensisijaisesti jatkamassa opintojaan lukion jälkeen (kysymys e29) (kuvio 1). 45 prosenttia on pyrkimässä yliopistoon, 13 prosenttia ammattikorkeakouluun, 5 prosenttia ulkomaille ja 3 prosenttia ammatilliseen koulutukseen.

Kuvio 1. Mitä aiot tehdä ensisijaisesti lukion jälkeen? N = 3 026.

Lukiolaisista 13 prosenttia ilmoitti pitävänsä ensisijaisesti väli vuoden tai ei osannut sanoa, mitä he aikovat tehdä lukion päätyttyä. Noin 9 prosenttia vastaajista ilmoitti tekevänsä jotain muuta. Avovastauksista selvisi, että suurin osa näin vastanneista oli menossa armeijaan. Armeijan puuttuminen vastausvaihtoehdoista voi myös vaikuttaa jakauman frekvensseihin, mikä on syytä ottaa huomioon tuloksia tarkasteltaessa. Tulevaisuudessa kysymys pitäisi joko muotoilla uudelleen tai armeija tulisi sisällyttää vastausvaihtoehtoihin.

Niille, jotka ilmoittivat pitävänsä väli vuoden edellisessä kysymyksessä, esitettiin vielä tarkentavia kysymyksiä, kuten miksi he aikovat pitää ensisijaisesti väli vuoden (kysymys e30) ja mitä he aikovat tehdä sen aikana (kysymys e31). Yleisimmät vastaukset siihen, mitä lukiolaiset aikovat tehdä väli vuoden aikana, olivat muun muassa lepääminen (60 %), tulevaisuuden miettiminen (59 %) ja töihin meneminen rahan takia (53 %) (taulukko 1).

Taulukko 1. Vastasit äsken, että aiot pitää väli vuoden. Miksi aiot pitää väli vuoden? Voit valita useita vastausvaihtoehtoja.

**%
(N = 396)**

Aion levätä	60 %
Tarvitsen lisää aikaa miettiä tulevaisuuden suunnitelmia	59 %
Haluan valmistautua pääsykokeisiin paremmin	30 %
Haluan säilyttää ensikertalaisen statukseni, koska en ole vielä varma, mitä haluan opiskella jatkossa	19 %
Terveydelliset syyt	5 %
Aion mennä töihin, koska haluan työkokemusta	33 %
Aion mennä töihin, koska tarvitsen rahaa	53 %
Aion mennä töihin muusta syystä	3 %
Jokin muu syy, mikä?	22 %
En osaa sanoa	2 %

Taulukko 1. Syyt väli vuoden pitämiseen. Prosentit ovat [Kyllä=1] vastanneiden osuudet kokonaisvastanneista (N). Kolme suosituinta vastausvaihtoehtoa on lihavoituna.

Suurin osa (70 %) ilmoitti miettivänsä tulevaisuuden suunnitelmia väli vuotensa aikana (taulukko 2). Toiseksi yleisin vastaus oli työskentely Suomessa (65 %). Vähän reilu 40 prosenttia ilmoitti käyttävänsä väli vuoden pääsykokeisiin opiskeluun tai matkustamiseen.

Taulukko 2. Mitä aiot tehdä väli vuotesi aikana? Voit valita useita vaihtoehtoja.

**%
(N = 393)**

Miettiä tulevaisuuden suunnitelmiani	70 %
Opiskella pääsykokeisiin	45 %
Työskennellä Suomessa	65 %
Työskennellä ulkomailla esim. au pairina	23 %
Opiskella kansanopistossa tai vastaavassa	4 %
Tehdä vapaaehtoistyötä	10 %
Matkustaa huvia vuoksi, esim. interrail	44 %
En osaa sanoa	5 %
Jotain muuta, mitä?	10 %

Taulukko 2. Mitä aiot tehdä väli vuotesi aikana? Prosentit ovat [Kyllä=1] vastanneiden osuudet kokonaisvastanneista (N). Kolme suosituinta vastausvaihtoehtoa on lihavoituna.

Osalta lukiolaisista kysyttiin myös lukion jälkeisiä lähitulevaisuuden jatko-opintoja (kysymys e32). Suurin osa vastaajista näyttäisi pyrkivän Suomessa sijaitsevaan yliopistoon (38 %) tai ammattikorkeakouluun (18 %). Ulkomaille tähtäävien osuus oli 7 prosenttia ja ammatilliseen koulutukseen suuntaavien 4 prosenttia. Noin joka kolmas (33 %) ei kuitenkaan osannut sanoa mitään lähitulevaisuuden suunnitelmistaan jatko-opintojen osalta (N = 1 019). Samoin hieman alle joka viides (18 %) ilmoitti aikovansa käydä valmentavan valmennuskurssin yliopiston tai ammattikorkeakoulun pääsykokeisiin (kysymys e33). Suurin osa (68 %) vastaajista ei osannut kertoa kantaansa (N = 2 561).

Lukiolaisbarometriin vastanneista suurin osa on 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoita, mikä voi vaikuttaa muun muassa valmennuskursseja koskevaan suureen ”en osaa sanoa” -vastausten määrään. Keväällä 2016 astui voimaan yhteyshaun ensikertalaiskiintiö¹, joka velvoittaa korkeakouluja varaamaan tietyn määrän opiskelupaikkoja ensimmäistä kertaa korkeakoulupaikkaa hakeville. Opetushallituksen tilastopalvelu Vipusen¹ kirjoituksen mukaan ensikertalaisten osuus on kasvanut noin 10 prosenttiyksiköllä yliopistoissa ja 2 prosenttiyksiköllä ammattikorkeakouluissa vuosina 2015–2018. Ensikertalaiskiintiöissä 19-vuotiaiden aidosti ensikertalaisten osuus on pienen vähentymisen jälkeen palautunut, mutta 20–22- ja 23–29-vuotiaiden määrä on lisääntynyt¹. Tilastokeskuksen Tieto&Trendit-julkaisussa² kävi ilmi, että saman vuoden ylioppilaiden pääsy korkeakoulutukseen oli vuonna 2017 vähentynyt noin 10 prosenttiyksikköä verrattuna kymmenen vuotta aiempaan sisäänpääsyyn vuonna 2007.

Tulokset voivatkin viitata siihen, että yhä useamman opiskelijan korkeakouluun hakeutuminen pitkittyy, koska he eivät pääse haluamaansa kouluun tai he eivät ole vielä varmoja, mitä lähteä opiskelemaan, ja säästelevät siksi ensikertalaisen statustaan. Lukiolaisbarometrissä ensisijaisesti välivuotta pitävistä opiskelijoista noin joka viides (19 %) ilmoitti yhdeksi välivuoden syyksi nimenomaan halun säilyttää ensikertalaisen status ja yli puolet (59 %) mainitsi tarpeen saada lisää miettimisaikaa (taulukko 1). Lukiolaisbarometrissä ei kysytty, kuinka monta välivuotta lukioalain on aikeissa pitää.

Lukiolaisbarometrin vastaajista 63 prosenttia pyrki ensisijaisesti hakemaan korkeakouluun lukiosta valmistuttuaan (kuvio 1). Tilastokeskuksen Koulutukseen hakeutuminen -tilaston³ mukaan uusista ylioppilaista 28 prosenttia jatkoi opintoja samana vuonna. Mikäli tilastot pysyvät muuttumattomina, se tarkoittaa, että noin puolet ensisijaisesti korkeakouluun hakeutuvista lukiolaisista pääsisi opiskelemaan heti valmistuttuaan.

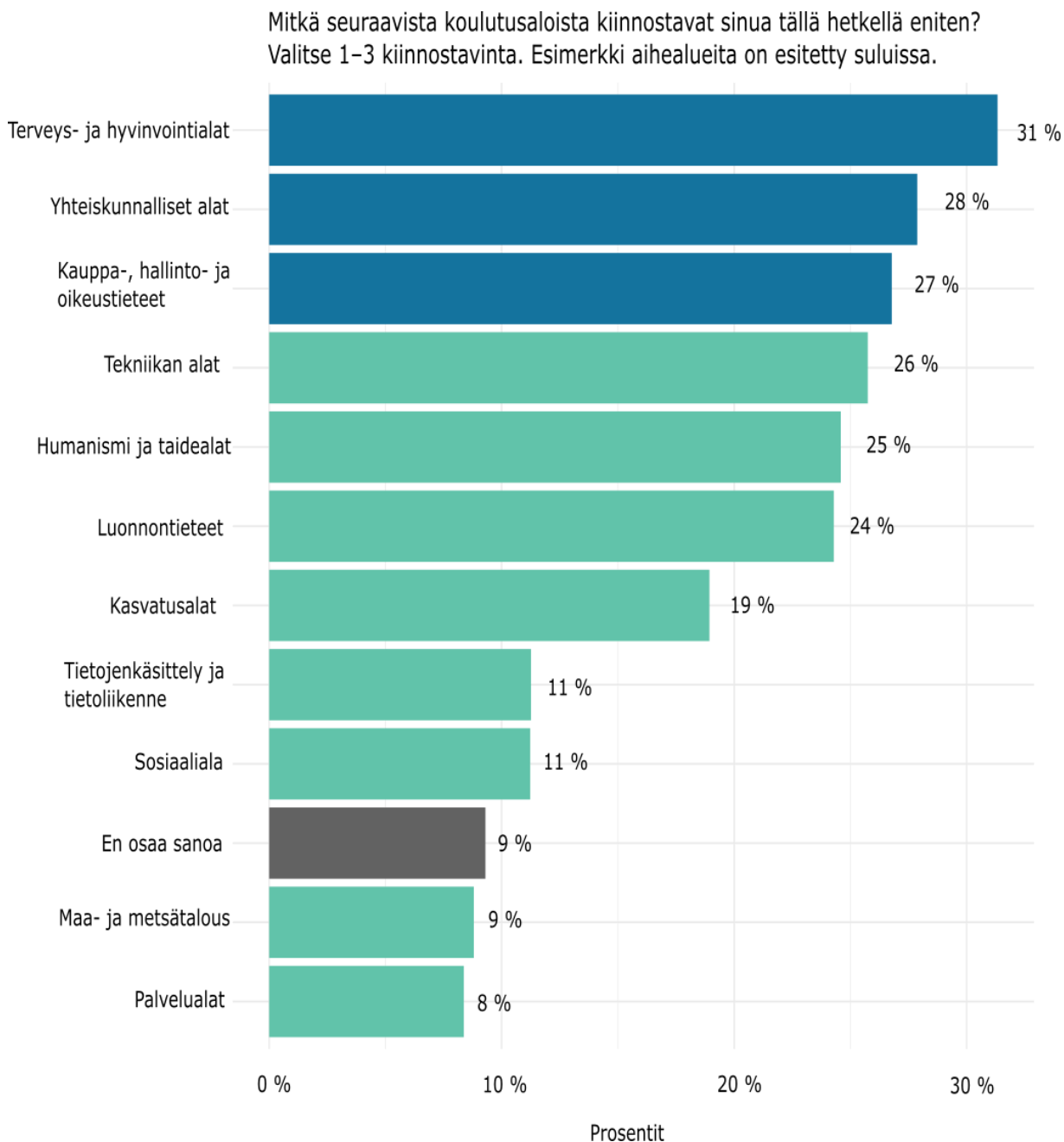
Koulutusalat

Lukiolaisilta kysyttiin myös heitä kiinnostavia koulutusaloja (kysymys e34) (kuvio 2). Lukiolaisista 31 prosenttia kertoi olevansa kiinnostunut terveys- ja hyvinvointialasta. Kyselyssä oli erotettu sosiaali- ja terveys- ja hyvinvointialoista. Jos ne olisivat yhtenä luokkana, tämä lisäisi kiinnostusta terveys- ja hyvinvointialaan vielä hieman lisää.

Toiseksi suosituin oli yhteiskunnallinen ala, josta vähän alle 30 prosenttia (28 %) vastanneista oli kiinnostunut. Kolmanneksi suosituin (27 %) oli kauppa-, hallinto- ja oikeustieteellinen ala. Suosituimmista aloista jäivät taakse

vain muutamalla prosentilla tekniikan alat (26 %), humanismi ja taidealat (25 %) sekä luonnontieteet (24 %). Vähiten suosittuja aloja olivat palvelualat (8 %), maa- ja metsätalousala (9 %), sosiaaliala (11 %) sekä tietojenkäsittely ja tietoliikenne (11 %).

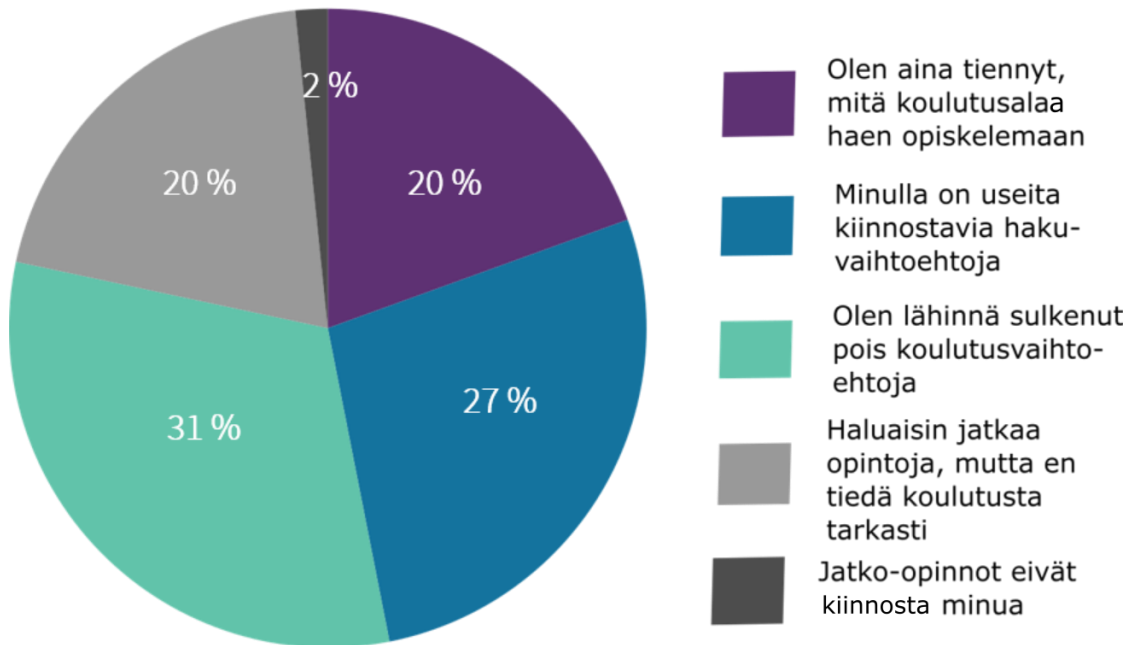
Kysymyksen yhteydessä mainittiin aloilta muutamia esimerkkiammattiteja, kuten lääkäri ja sairaanhoitaja (terveys- ja hyvinvointialat), sosionomi (sosiaaliala), psykologi ja kansantaloustiede (yhteiskunnalliset alat), liiketalous ja johdon assistentti (kauppa-, hallinto- ja oikeustieteelliset alat) sekä matematiikka ja fysiikka (luonnontieteet). Esimerkit ammattiteista ovat voineet ohjata lukiolaista valitsemaan tiettyjä aloja.

Kuvio 2. Mitkä seuraavista koulutusaloista kiinnostavat sinua tällä hetkellä eniten? Valitse 1–3 kiinnostavinta. Esimerkkiammatit on esitetty suluissa. Ylhäältä alaspäin: Terveys- ja hyvinvointialat (esim. lääkäri, sairaanhoitaja, bioanalytikko), Yhteiskunnalliset alat (esim. kansantaloustiede, psykologia), Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet (esim. liiketalous, kirjanpito, johdon assistentti), Tekniikan alat (esim. insinööri, arkkitehtuuri), Humanismi ja taidealat (esim. media, kuvataiteet, historia), Luonnontieteet (esim. matematiikka, fysiikka), Kasvatusalat (esim. luokanopettaja, yhteisöpedagogi), Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (esim. ohjelmointi), Sosiaaliala (esim. sosionomi, sosiaalityö, vanhus- ja vammaistyö), Maa- ja metsätalous (esim. ympäristösuunnittelu, eläinlääkäri), Palvelualat (esim. hotelli ja ravintola-ala, kuljetuspalvelut). N = 3 010.

Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten jatko-opiskelusuunnitelmiasi tällä hetkellä?

Kuvio 3. Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten jatko-opiskelusuunnitelmiasi tällä hetkellä? N = 2 988.

Melkein kaikki vastanneet (98 %) ovat aikeissa jatkaa opintojaan (kuvio 3). Joka viides on hyvin varma siitä, mille koulutusallalle he haluavat suunnata valmistuttuaan. Noin neljäsosa (27 %) taas miettii useamman vaihtoehdon väliltä, ja kolmasosa (31 %) on sulkenut vaihtoehtoja pois tehdäkseen kiinnostavan alanvalinnan. 20 prosenttia lukiolaisista tahtosi jatkaa opintojaan, muttei tiedä, mille alalle hakeutuisi.

Lukiolaisia pyydettiin myös arvioimaan eri koulutusalojen bruttotulot (kysymys e35) (taulukko 3). Kysymys oli ilmeisesti hieman haastava, sillä siihen vastasi vain vähän vajaa 2 000 lukiolaista. Muutamat olivat myös arvioineet koulutusalojen bruttotuloja aivan liian ala- tai yläkanttiin (taulukko 3: minimi, maksimi). Voi olla, että esimerkiksi osa lukiolaisista on arvioinut vuosituloja kuukausitulojen sijaan. Koulutusalojen bruttotulojen mediaanit kuitenkin vaihtelivat eri koulutusaloilla 2 000 eurosta 4 000 euroon. Kysymyksessä oli myös eroteltu sosiaalialat erikseen terveys- ja hyvinvointialoista. Tämän lisäksi lukiolaisille oli annettu samoja esimerkkiammatteja kuin kuviossa 2, kuten terveys- ja hyvinvointialalla lääkäri, sairaanhoitaja ja bioanalytiikko tai kauppa-, hallinto- ja oikeustieteissä liiketalous, kirjanpito ja johdon assistentti. Näiden esimerkkiammattien kuukausipalkat ovat myös hyvin erilaiset koulutusalojen sisällä, mikä on syytä ottaa huomioon tulosten tulkinnessa.

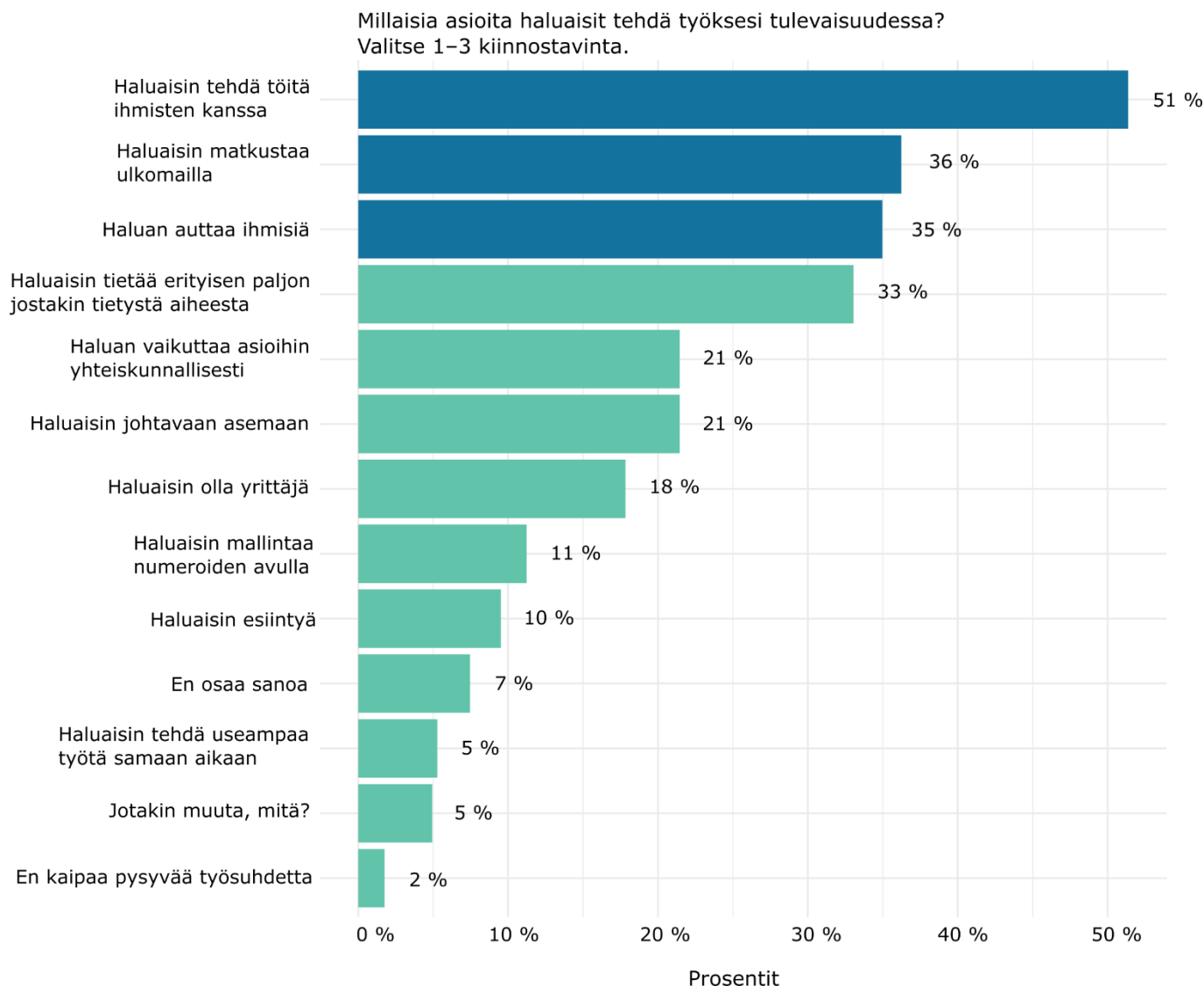
Taulukko 3. Ajattele tulevaisuutta ja jatko-opintojen jälkeistä aikaa. Paljonko arvioit saavasi palkkaa kuukaudessa 30-vuotiaana, mikäli opiskelisit ja valmistuisit seuraavassa luetelluilta koulutusaloilta? Anna palkka-arvio bruttona eli ennen verojen vähennystä ja anna vastauksesi vain NUMEROMuodossa.

	N	keskiarvo	keskihajonta	mediaani	25 %	75 %	moodi	minimi	maksimi
Kasvatusalat	1 912	2 930	2 008	3 000	2 500	3 000	3 000	1	5 545
Humanistiset ja taidealat	1 878	2 603	1 484	2 500	2 000	3 000	3 000	1	35 000
Yhteiskunnalliset alat	1 915	3 323	2 255	3 000	2 700	4 000	3 000	1	62 378
Sosiaalia	1 854	2 569	2 201	2 500	2 000	2 900	2 500	1	63 727
Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet	1 925	3 951	2 890	3 500	3 000	4 500	4 000	1	73 728
Luonnontieteet	1 896	3 661	1 922	3 500	3 000	4 000	3 000	1	32 500
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne	1 858	3 696	3 339	3 300	2 900	4 000	3 000	1	73 700
Tekniikan alat	1 929	4 305	3 593	4 000	3 200	5 000	4 000	1	99 999
Maa- ja metsätalousalat	1 855	3 596	2 269	3 400	2 900	4 000	3 000	1	37 399
Terveys- ja hyvinvointialat	1 931	4 644	3 400	4 000	3 000	5 000	5 000	1	60 000
Palvelualat	1 843	2 645	2 301	2 500	2 000	3 000	3 000	1	50 000

Noin joka viides lukiolainen ilmoitti aina tienneensä, mitä koulutusalaan hän hakee opiskelemaan. Noin 20 prosenttia lukiolaisista tahtoisivat jatkaa opintoja, mutta ei tiedä tarkasti, mille koulutusalalle suuntautuisi. Samoin noin joka kymmenes ei osannut sanoa, mikä koulutusala kiinnostaisi. Opetus- ja kulttuuriministeriön Katse korkealle (2019)⁴ -julkaisussa mainittiin, että vuonna 2017 jatko-opiskelupaikkaa haki 75 prosenttia ylioppilaista, joista noin kolmannes jatkoi opintoja samana vuonna valmistuttuaan. Selvityksen mukaan myös jatko-opintojen ulkopuolelle jääneiden osuus uusista ylioppilaista on kasvanut 15 prosenttiyksikköä viime vuosikymmenen aikana⁴.

Tulevaisuuden työ

Lukiolaisille esitettiin myös muutama kysymys tulevaisuuden työelämästä (kysymykset e37 ja e38). Kun kysyttiin, minkälaisia asioita nuoret tahtoisivat tehdä työkseen tulevaisuudessa, 51 prosenttia lukiolaisista ilmoitti tahtovansa tehdä töitä ihmisten kanssa (kuviokuva 4). Vähän reilu kolmannes ilmoitti myös tahtovansa matkustaa ulkomailla (36 %), auttaa ihmisiä (35 %) ja tietää erityisen paljon jostakin tietystä aiheesta (33 %). Noin joka viides (21 %) tahtoi vaikuttaa asioihin yhteiskunnallisesti tai päästä johtavaan asemaan työssään. Hieman alle viidennes (18 %) kertoi haluavansa yrittäjäksi.

Kuvio 4. Millaisia asioita haluaisit tehdä työksesi tulevaisuudessa? Valitse 1–3 kiinnostavinta. Vastausvaihtoehdot olivat ei tai kyllä. Prosentit ovat kyllä vastanneiden osuudet kaikista vastanneista (N = 3 017).

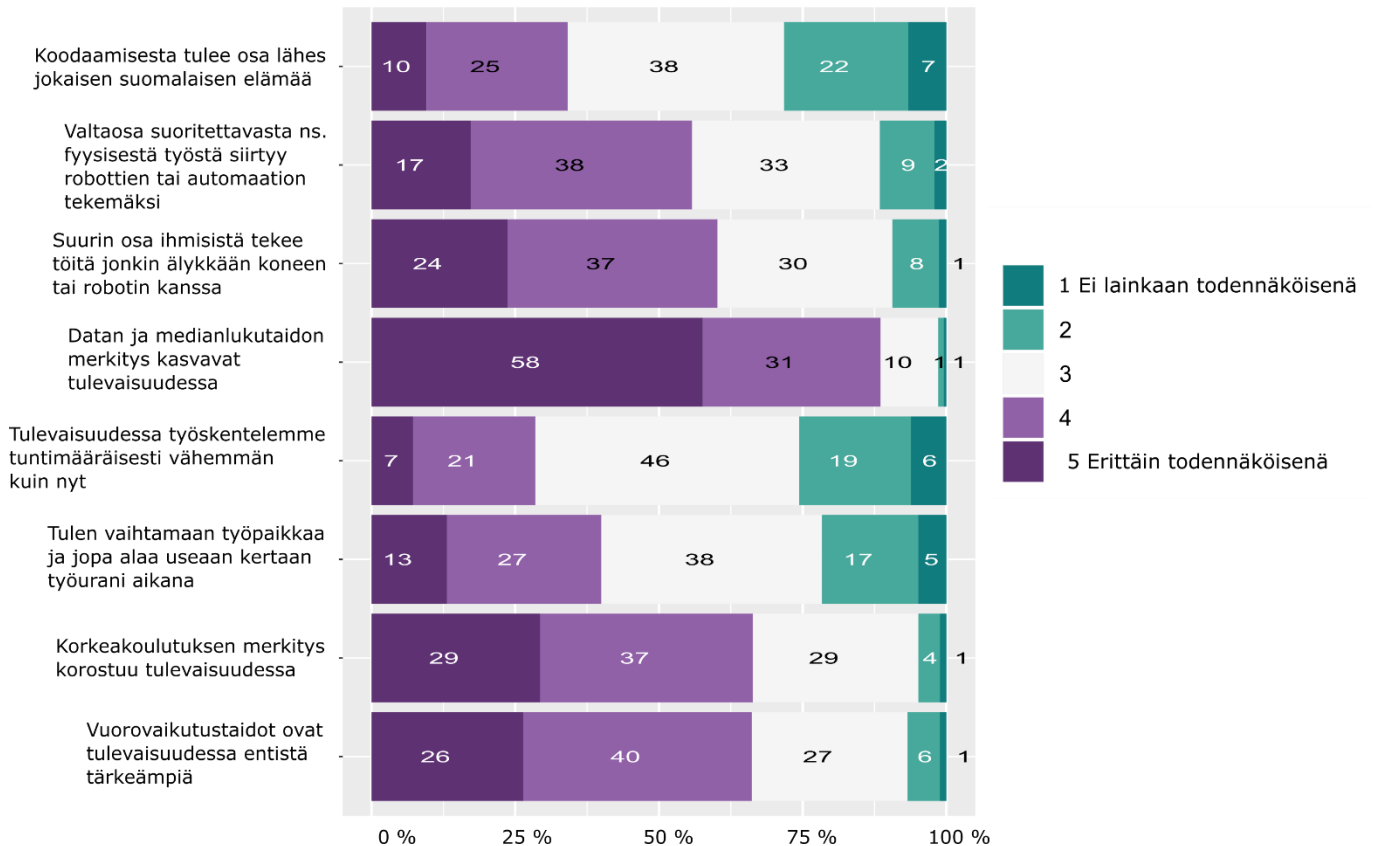
Noin joka kymmenes tahtoi tulevaisuudessa joko mallintaa numeroiden avulla (11 %) tai esiintyä (11 %). Neljä vähiten suosittua vastausvaihtoehtoa olivat ”En kaipaa pysyvää työsuhdetta” (2 %), ”Jotakin muuta, mitä?” (5 %), ”Haluaisin tehdä useampaa erilaista työtä samaan aikaan” (5 %) sekä ”En osaa sanoa” (7 %).

Lukiolaisia pyydettiin myös ajattelemaan parinkymmenen vuoden päähän ja vastaamaan sen perusteella, kuinka todennäköisinä he pitivät kuviossa 5 esitettäviä väitteitä.

Koodaamisen merkitys tulevaisuudessa osana Suomen työelämää jakaa lukiolaisten mielipiteitä. Miltei kolmannes lukiolaisista uskoo koodaamisen olevan osa lähes jokaisen suomalaisen elämää joko todennäköisenä (35 prosenttia) tai epätodennäköisenä (29 prosenttia). Kuitenkin suurin osa, 38 prosenttia, ei ottanut kantaa kumpaakaan suuntaan.

Ajattele maailmaa parikymmentä vuotta eteenpäin.
Kuinka todennäköisenä pidät seuraavia tulevaisuutta
ja työelämää koskevia väitteitä?

Kuvio 5. Ajattele maailmaa parikymmentä vuotta eteenpäin. Kuinka todennäköisenä pidät seuraavia tulevaisuutta ja työelämää koskevia väitteitä? (%) Koodaamisesta tulee osa lähes jokaisen suomalaisen elämää N = 2 984, Valtaosa suoritettavasta ns. fyysisestä työstä siirtyy robottien tai automaation tekemäksi N = 2 988, Suurin osa ihmisistä tekee töitä jonkin älykkään koneen tai robotin kanssa N = 2 985, Datan ja medianlukutaidon merkitys tulee kasvamaan tulevaisuudessa N = 2 977, Tulevaisuudessa työskentelemme tuntimääräisesti vähemmän kuin nyt N = 2 976, Tulen vaihtamaan työpaikkaa ja jopa alaa useaan kertaan työurani aikana N = 2 988, Korkeakoulun merkitys kasvaa tulevaisuudessa N = 2 978, Vuorovaikutustaidot ovat tulevaisuudessa entistäkin tärkeämpiä N = 2 981.

Yli puolet (55 %) lukiolaisista pitää todennäköisenä, että valtaosa fyysisestä työstä siirtyy robottien ja automaation tekemäksi tulevaisuudessa. Samoin yli 60 prosenttia (61 %) kokee, että tulevaisuudessa suurin osa ihmisistä tekee töitä jonkin älykkään koneen tai robotin kanssa. Neutraalien eli arvon 3 vastanneiden määrä oli noin kolmasosa kummassakin väittämässä.

Noin 90 prosenttia (89 %) lukiolaisista arvioi, että data- ja medialukutaidon merkitys kasvaa tulevaisuudessa ja 2 prosenttia oli väittämän kanssa eri mieltä.

Lukiolaiset eivät ottaneet paljoa kantaa siihen, väheneekö työtuntimäärä tulevaisuudessa: 28 prosenttia arveli tämän todennäköiseksi, kun taas joka neljäs (25 %) ei pitänyt väitettä todennäköisenä. Suuri osa vastaajista (46 %) arvioikin tämän olevan jotain siltä väliltä.

Vastaajista 40 prosenttia piti työpaikan tai alan vaihtamista useaan kertaan työuran aikana todennäköisenä. Toisaalta melkein sama osuus (38 %) valitsi neutraalin vaihtoehdon. Noin joka viides (22 %) ei uskonut alan

vaihtamisen olevan todennäköistä työuransa aikana. Kuitenkin vain muutama prosentti (5 %) lukiolaisista ilmoitti tulevaisuudessa haluavansa tehdä useampaa työtä samanaikaisesti, ja vielä harvempi (2 %) vastasi, ettei kaipaa pysyvää työsuhdetta (kuvio 2).

66 prosenttia vastanneista katsoi korkeakoulutuksen merkityksen korostuvan tulevaisuudessa ja uskoi vuorovaikutustaitojen olevan yhä tärkeämpiä tulevaisuudessa melko tai erittäin todennäköisesti.

Sukupuolten välinen segregaatio näkyy kiinnostuksessa eri koulutusaloihin

Kun lukiolaisia kiinnostavia koulutusaloja tarkastellaan sukupuolen mukaan, nähdään, että suurin osa lukiolaisia kiinnostavista koulutusaloista on yhteydessä sukupuoleen (taulukko 4). Naisia kiinnostivat eniten terveys- ja hyvinvointiala (40 %), yhteiskunnalliset alat (28 %) sekä humanistiset ja taidealat (28 %). Miehistä kiinnostavimmat alat olivat taas tekniikka (44 %), kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet (32 %) sekä luonnontieteet (31 %). Eroja jakaumissa sukupuolten välillä oli kaikilla aloilla paitsi maa- ja metsätalouseläällä ($X^2(1) = 0,04$, $p = 0,84$). En osaa sanoa -vastanneiden osuudet eivät myöskään olleet riippuvaisia sukupuolesta ($X^2(1) = 1,78$, $p = 0,18$).

Taulukko 4. Mitkä seuraavista koulutusaloista kiinnostavat sinua tällä hetkellä eniten? Valitse 1–3 kiinnostavinta. Esimerkkialueita on esitetty suluissa.

	Kaikki (%)	Naiset (%)	Miehet (%)	Merkitsevyys
Kasvatusalat	19	26	10	$X^2(1) = 121,35$, $p < 0,001^{***}$
Humanistiset ja taidealat	24	28	20	$X^2(1) = 24,77$, $p < 0,001^{***}$
Yhteiskunnalliset alat	28	33	20	$X^2(1) = 56,38$, $p < 0,001^{***}$
Sosiaalia	11	16	5	$X^2(1) = 83,32$, $p < 0,001^{***}$
Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet	27	24	32	$X^2(1) = 22,81$, $p < 0,001^{***}$
Luonnontieteet	25	20	31	$X^2(1) = 47,27$, $p < 0,001^{***}$
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne	11	4	22	$X^2(1) = 217,50$, $p < 0,001^{***}$
Tekniikan alat	26	14	44	$X^2(1) = 331,67$, $p < 0,001^{***}$
Maa- ja metsätalouseläät	9	9	9	$X^2(1) = 0,04$, $p = 0,84$
Terveys- ja hyvinvointialat	32	40	22	$X^2(1) = 100,89$, $p < 0,001^{***}$
Palvelualat	8	10	6	$X^2(1) = 11,01$, $p < 0,01^{**}$
En osaa sanoa	9	8	10	$X^2(1) = 1,78$, $p = 0,18$
N	2 841	1 676	1 165	

Taulukko 4. Lukiolaisia eniten kiinnostavat alat. Prosentit ovat kyllä vastanneiden osuudet kokonaisvastanneista. Kolme kiinnostavinta alaa jokaisessa sarakkeessa on lihavoitu. $p < 0,001^{***}$, $p < 0,01^{**}$, $p < 0,05^*$

Sukupuolten välinen segregaatio näkyy vahvasti jatko-opintovalinnoissa. Lukiolaisbarometrin vastaukset heijastelevat myös vuoden 2016 Tilastokeskuksen⁵ tietoja naisten ja miesten osuuksista koulutusaloittain. Suurin osa tekniikan alalla sekä tietojenkäsittely- ja tietoliikennealoilla (ICT) opiskelevista on miehiä⁵. Vastaavasti naisia on eniten terveys- ja hyvinvointialalla, kasvatusalalla, yhteiskunnallisilla aloilla sekä humanistisilla ja taidealoilla⁵. Lukiolaisbarometrin aineisto poikkeaa Tilastokeskuksen aineistosta siten, että lukiolaisia kiinnostavat alat ovat vielä hieman enemmän sukupuolittuneet kuin vuoden 2016 koulutusalojen sukupuolijakaumat. Myöskään kauppa-, hallinto- ja oikeustieteellisten alojen jakaumat eivät ole niin tasaiset kuin vuoden 2016 viralliset koulutusalojen sukupuolijakaumat. Samoin Lukiolaisbarometrissä 2019 miehet ovat huomattavasti naisia kiinnostuneempia

luonnontieteistä, kun taas virallisessa tilastossa jakauma on hyvin tasainen. Lukiolaisbarometrissä myös palvelualat ovat hieman enemmän sukupuolittuneet, kun taas maa- ja metsätalouseläinoilla Lukiolaisbarometrin tuloksissa ei ole eroja toisin kuin Tilastokeskuksen⁵ tiedoissa sukupuolten välillä on havaittavissa pieni ero suhteellisissa osuuksissa.

Kysymykset: Jatko-opintoihin hakeutuminen

Kysymys e29. Mitä aiot tehdä ensisijaisesti lukion jälkeen? Sinun ei tarvitse olla asiasta täysin varma, vaan vastaa tämänhetkisen suunnitelmasi mukaan.

Kysymys e30. Vastasit äsken, että aiot pitää väli vuoden. Miksi aiot pitää väli vuoden? Voit valita useita vastausvaihtoehtoja.

Kysymys e31. Mitä aiot tehdä väli vuotesi aikana? Voit valita useita vaihtoehtoja.

Kysymys e32. Mieti nyt lukion jälkeisiä lähitulevaisuuden jatko-opintojasi. Mikä vaihtoehto kuvaa aikomuksiasi tällä hetkellä parhaiten?

Kysymys e33. Aiotko käydä yliopiston tai ammattikorkeakoulun pääsykokeisiin valmistavan valmistuskurssin?

Kysymys e34. Mitkä seuraavista koulutusaloista kiinnostavat sinua tällä hetkellä eniten? Valitse 1–3 kiinnostavinta. Esimerkkialueet on esitetty suluissa.

Kysymys e35. Ajattele tulevaisuutta ja jatko-opintojen jälkeistä aikaa. Paljonko arvioit saavasi palkkaa kuukaudessa 30-vuotiaana, mikäli opiskelisit ja valmistuisit seuraavassa luetelluilta koulutusaloilta? Anna palkka-arvio bruttona eli ennen verojen vähennystä ja anna vastauksesi vain NUMEROMuodossa.

Kysymys e36. Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten jatko-opiskelusuunnitelmiasi tällä hetkellä?

Kysymys e37. Millaisia asioita haluaisit tehdä työksesi tulevaisuudessa? Valitse 1–3 kiinnostavinta.

Vastausvaihtoehdot.

Kysymys e38. Ajattele maailmaa parikymmentä vuotta eteenpäin. Kuinka todennäköisenä pidät seuraavia tulevaisuutta ja työelämää koskevia väitteitä?

Lähteet

1. <https://tilastoneuvos.vipunen.fi/2018/11/26/ensikertalaiskiintiot-ja-ensimmaista-paikkaa-hakevien-asema-korkeakoulujen-opiskelijavalinnoissa-havaintoja-vuosilta-2015-2018/> haettu 21.11.2019
2. <http://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2019/nuorten-korkeakoulutukseen-siirtyminen-hidastunut/> haettu 21.11.2019
3. Suomen virallinen tilasto (SVT): Koulutukseen hakeutuminen [verkkajulkaisu]. ISSN=1799-4500. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 21.11.2019]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/khak/index.html>
4. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161375/OKM_6_2019_Lukiot%20ja%20korkeakoulut.pdf?sequence=4&isAllowed=y (s.30) <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-620-1> haettu 21.11.2019
5. <http://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2018/alle-viidennes-opiskelijoista-opinnoissa-joissa-tasaisesti-naisia-ja-miehia-koulutusalojen-eriytyminen-jatkuu/> haettu 21.11.2019

OPISKELUN JA KOULUTUKSEN TUTKIMUSSÄÄTIÖ

Lapinrinne 2, 00180 Helsinki

Y-tunnus: 0829910-7

posti@otus.fi

www.otus.fi

